

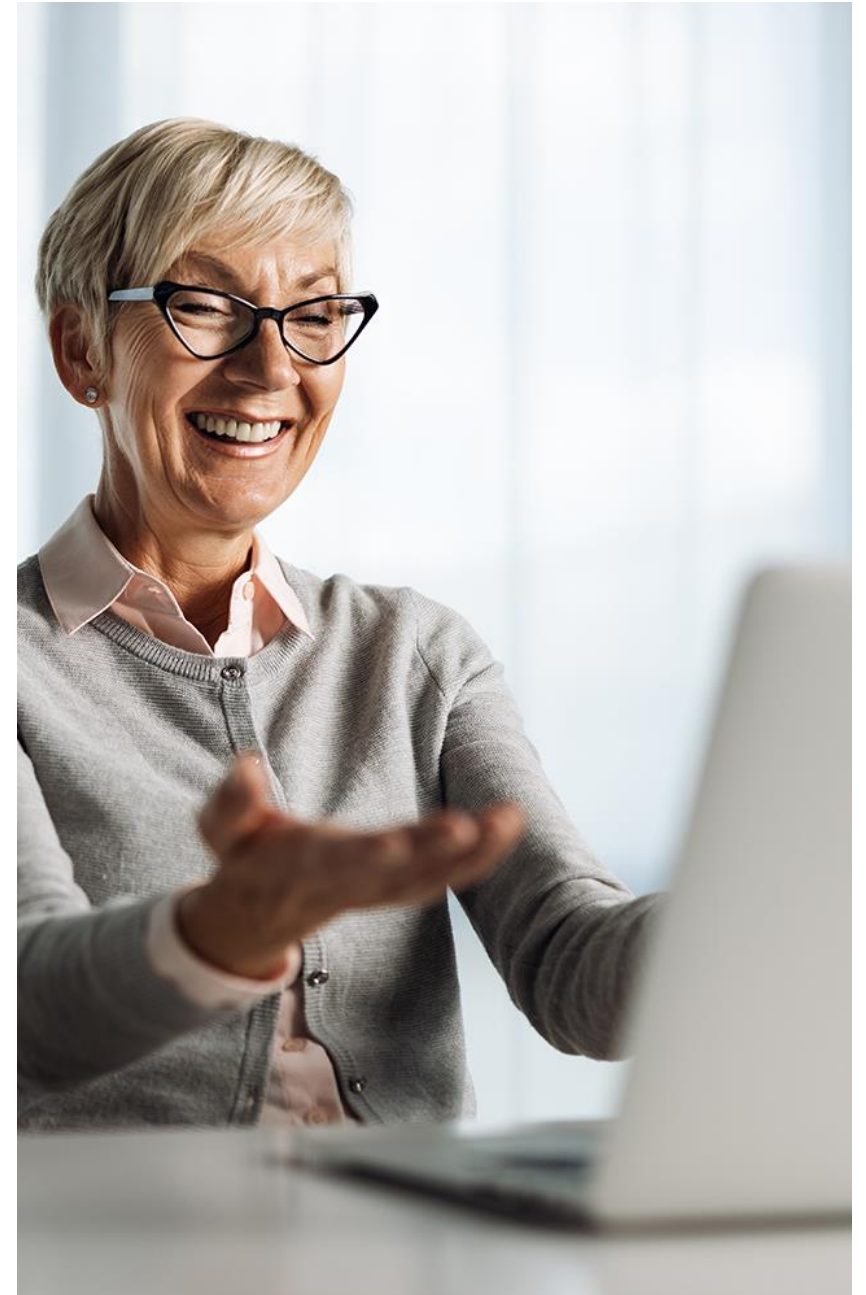
Parempaa työelämää

Ilmarisen osavuosisikatsaus
tammi–syyskuu 2023

ILMARINEN

Sijoitustuotto 3,3 prosenttia, vakuutusmaksutulo kasvoi ja kustannustehokkuus parani edelleen

- Ilmarisen sijoitussalkun tuotto oli 3,3 (-8,0) prosenttia eli 1,9 mrd. euroa. Sijoitusten markkina-arvo nousi 57,7 (56,3) miljardiin euroon ja pitkän aikavälin keskituotto vuodesta 1997 oli 5,7 prosenttia vastaten 3,7 prosentin reaalityttöä.
- Kokonaistulos nousi 0,2 (-4,8) miljardiin euroon.
- Vakuutusmaksutulo nousi 5 prosenttia 5,2 (5,0) miljardiin euroon. Eläkkeitä maksettiin 5,4 (5,0) miljardia euroa.
- Nettoasiakashankinta oli 135 (159) miljoonaa euroa ja rullaava edellisen 12 kuukauden asiakaspysyvyys oli 96,6 (97,7) prosenttia.
- Hoitokulut alenivat 2 prosentilla 72 (73) miljoonaan euroon ja olivat 0,34 (0,36) prosenttia vakuutettujen TyEL-palkkasummasta ja YEL-työtulosta. Tehokkuuden parantumisen myötä Ilmarisen hoitokustannusmaksu laskee 20 % vuoden 2024 alussa.
- Vakavaraisuuspääoma nousi 12,0 (11,8) miljardiin euroon ja vakavaraisuusaste laski 125,5 (125,8) prosenttiin.

Avainlukuja tammi-syyskuu 2023

Vakuutusmaksutulo

5,21 (4,97)
mrd. €

5,38 (4,95)
mrd. €

Maksetut eläkkeet

Hoitokulut

72 (73)
milj. €

0,34 (0,36)
%

Hoitokulut %
palkkasummasta*)

Sijoitustuotto

3,3 (-8,0)
%

57,7 (56,3)
mrd. €

Sijoitusvarallisuus

Vakavaraisuusaste

125,5 (125,8)
%

12,0 (11,8)
mrd. €

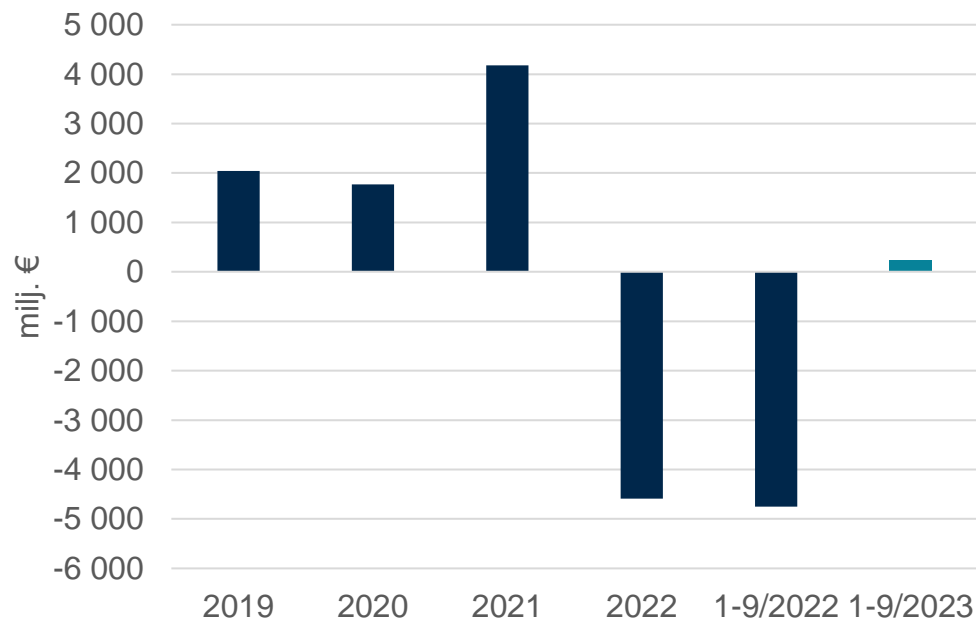
Vakavaraisuuspääoma

*) Palkkasumma on TyEL-palkkasumman sekä YEL-työtulon yhteismäärä
Tuloksen vertailulukuihin on käytetty vuoden 2022 vastaavan jakson lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuihin on käytetty lukua vuoden 2022 lopun tilanteesta.

Tammi-syyskuun kokonaistulos oli 233 miljoonaa euroa sijoitustoiminnan positiivisen tuoton myötä

Kokonaistulos, milj.€

Tuloksen synty, milj. €

Tulosanalyysi, milj.€	1.1.- 30.9.2023	1.1.- 30.9.2022	1.1.- 31.12.2022
Vakuutusliikkeen tulos	31	70	132
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	194	-4 865	-4 801
+ Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	1 882	-4 868	-4 009
- Vastuvelan tuottovaatimus	-1 688	3	-792
Hoitokustannustulos*	7	45	58
Muu tulos	0	0	18
Kokonaistulos	233	-4 751	-4 592

*) Vuonna 2023 on TyEL-vakuutuksissa siirrytty yhtiökohtaiseen hoitokustannustariffiin, minkä myötä hoitokustannustulos on jatkossa lähellä nollaa.

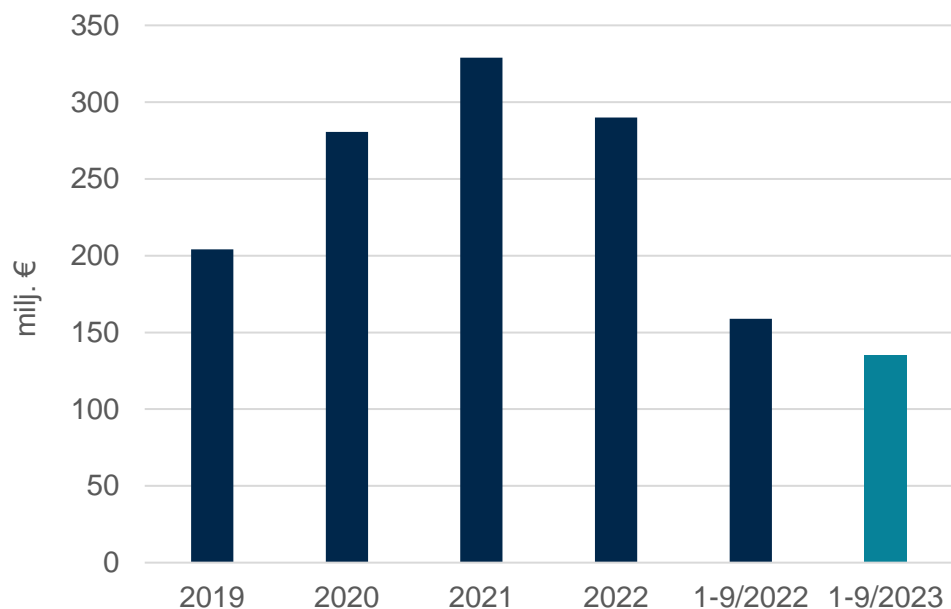
Eläketurvaa sinua varten

Vakuutukset ja eläkkeet

ILMARINEN

Tammi-syyskuun nettoasiakashankinta oli 135 milj. euroa, asiakaspysyvyys 96,6 prosenttia

Nettoasiakashankinta 2019–2023, milj. €

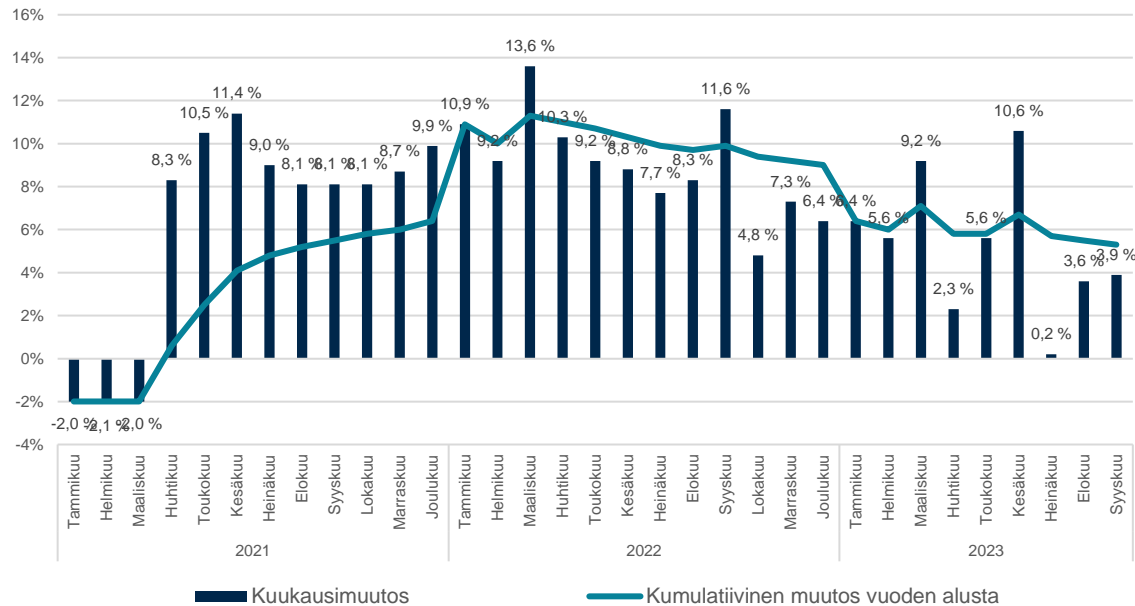
Nettoasiakashankinta, milj. €

Milj. euroa	1-9/2023	1-9/2022	2022
Nettoasiakashankinta, milj. €	135	159	290
Vakuutusten uusmyynti	121	123	251
Vakuutusten nettosiirrot	14	36	40
Asiakaspysyvyys % maksutulosta	96,6	97,7	96,7

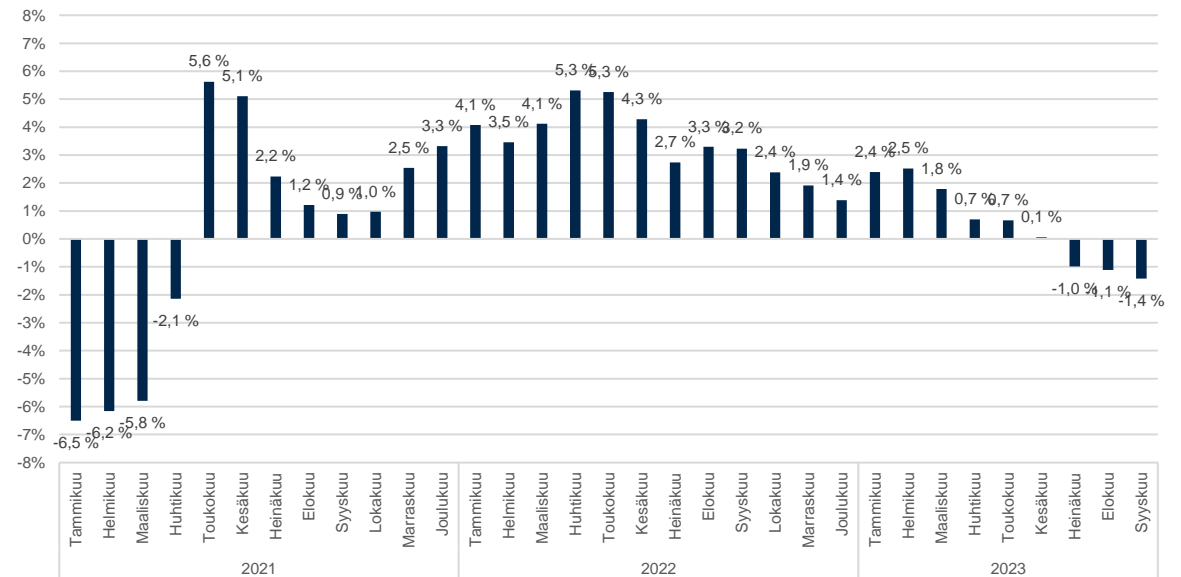
Asiakkaiden tammi-syyskuun palkkasumma kasvoi 5,3 % ja työntekijämäärä 0,5 %

Työntekijämäärä kääntyi kesällä laskuun ensimmäistä kertaa kahteen vuoteen ollen syyskuussa jo -1,4 %

Ilmarisen asiakkaiden palkkasumman muutos edellisvuodesta

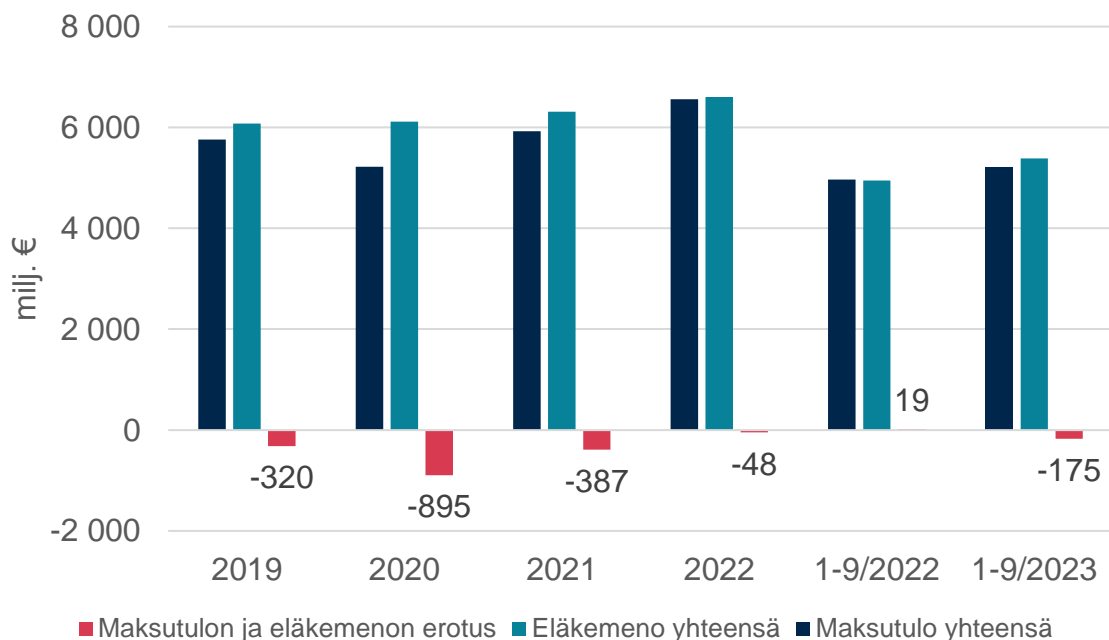

Työntekijämäärien muutos Ilmarisen suhdanneindeksissä

Maksutulo nousi 5 prosenttia 5,2 mrd. euroon ja oli 175 milj. euroa eläkemenoa pienempi

Vakuutusmaksutulo ja eläkemeno, tammi–syyskuu 2023

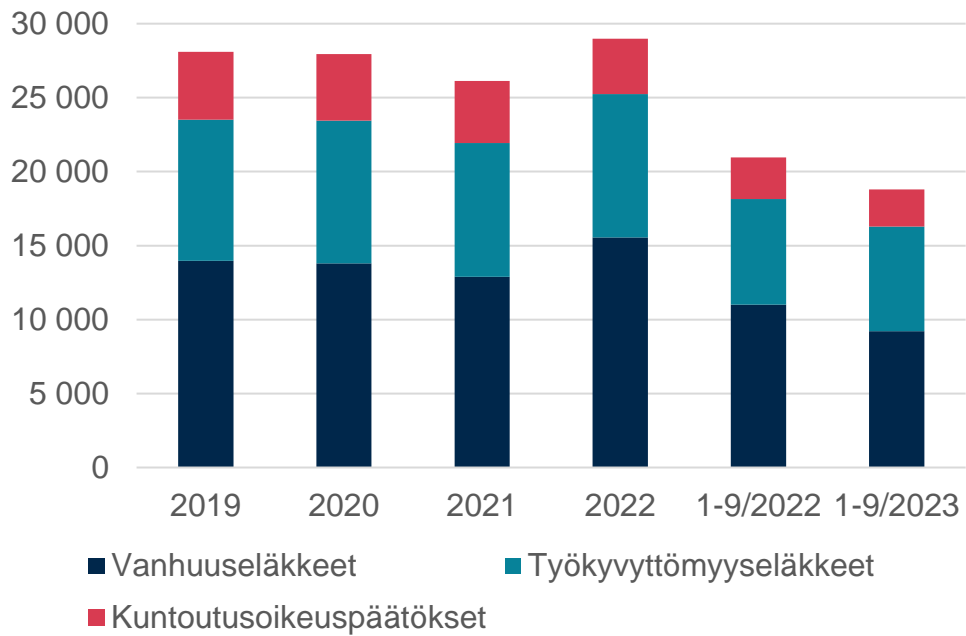
Milj. €	1-9/2023	1-9/2022	2022	2021	2020	2019
Maksutulo TyEL	4 894	4 659	6 164	5 534	4 833	5 364
Maksutulo YEL	314	308	394	388	388	394
Maksutulo yhteensä	5 209	4 967	6 558	5 922	5 220	5 758
Maksetut eläkkeet TyEL	5 054	4 625	6 189	5 902	5 701	5 673
Maksetut eläkkeet YEL	330	322	417	407	415	405
Eläkemeno yhteensä	5 384	4 948	6 606	6 309	6 116	6 078

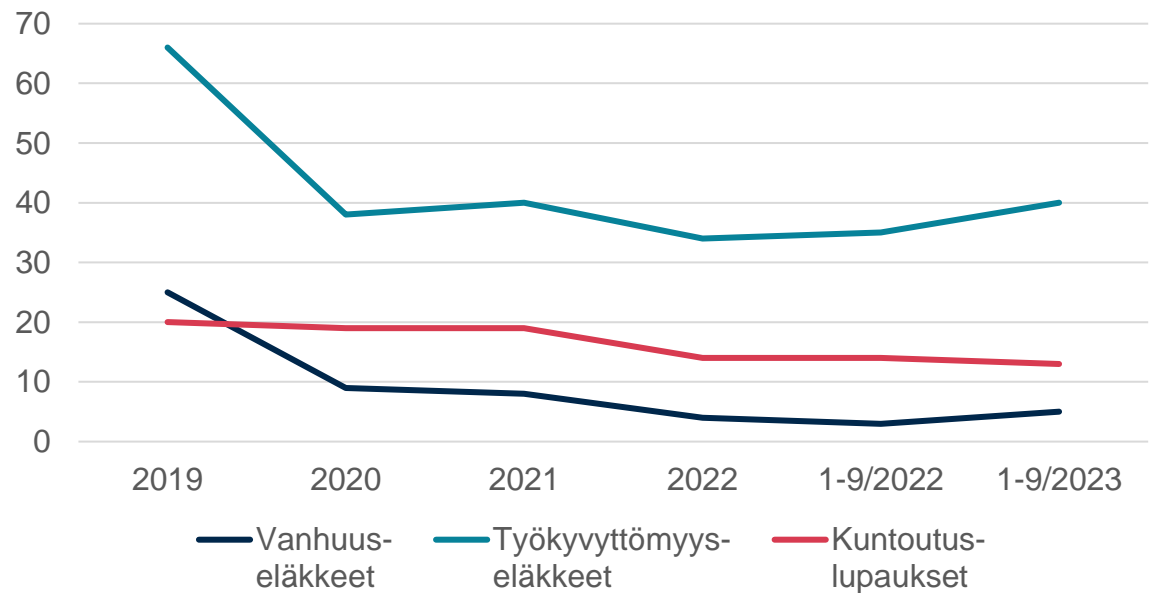
Uusia eläkepäätöksiä tehtiin tammi-syyskuussa 2 147 kappaletta edellisvuotta vähemmän

Vanhuuseläkepäättöksen sai keskimäärin 5 päivässä

Eläkepäättösten määrä, kpl*

Hakemusten keskimääräinen käsittelyaika, päiviä

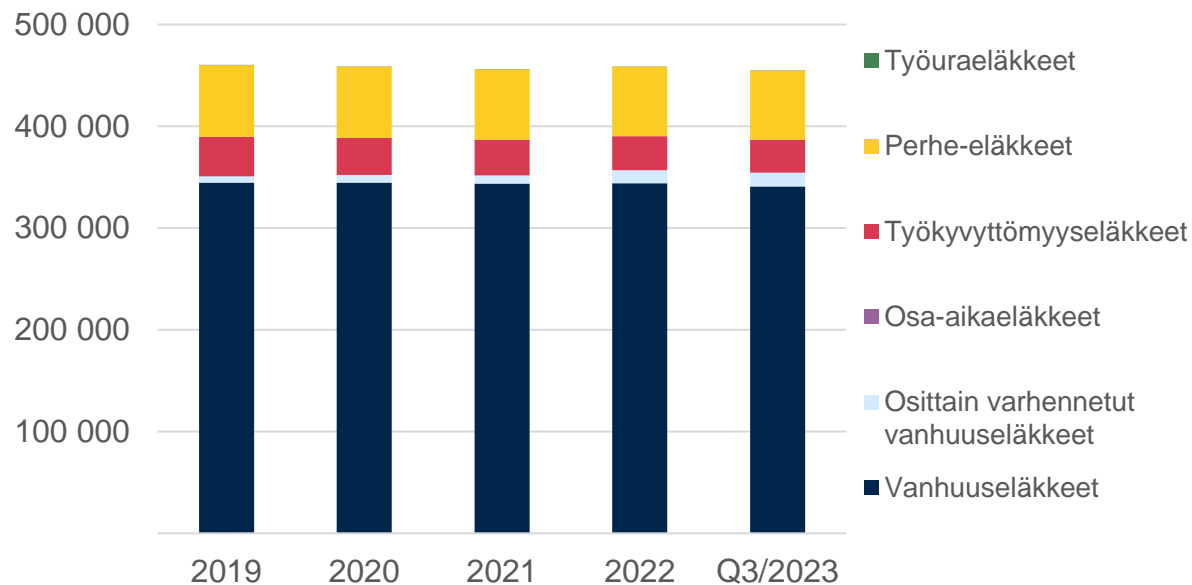

* Kuva ei sisällä uusia päätöksiä osittain varhennetuista vanhuuseläkkeistä, työuraeläkkeistä ja perhe-eläkkeistä (4 671 kpl).

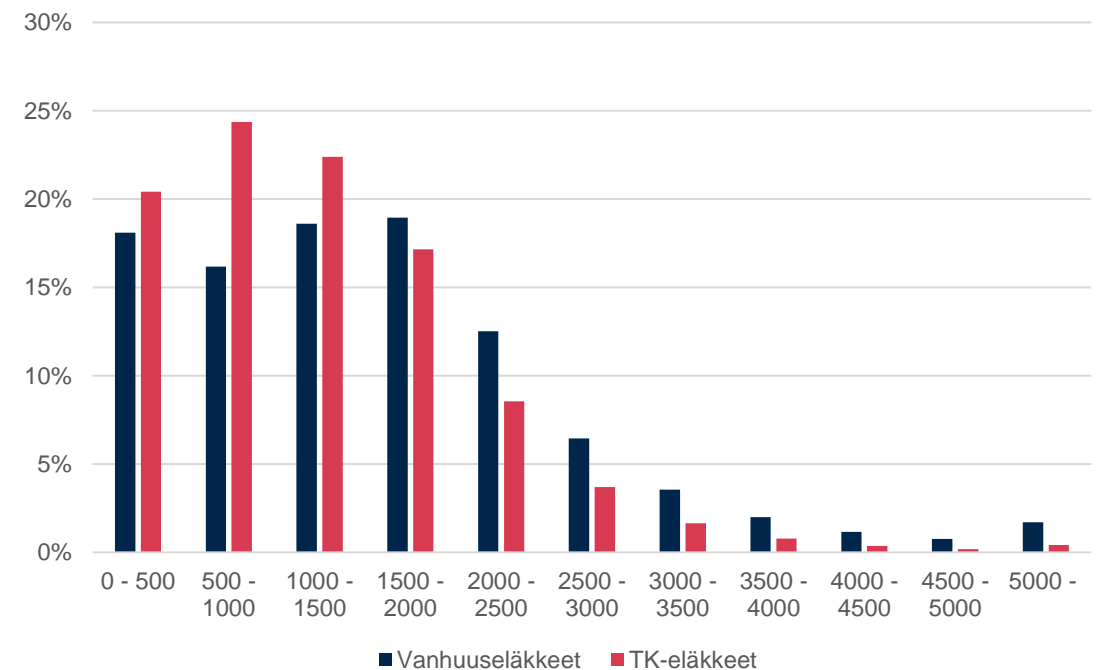
Maksoimme eläkkeitä 5,4 miljardia euroa 455 000 eläkeläiselle

Keskimääräinen vanhuuseläke oli 1 575 €/kk

Ilmarisen eläkkeensaajat

Maksettujen vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeiden suuruusluokkien jakauma

Parempaa työelämää

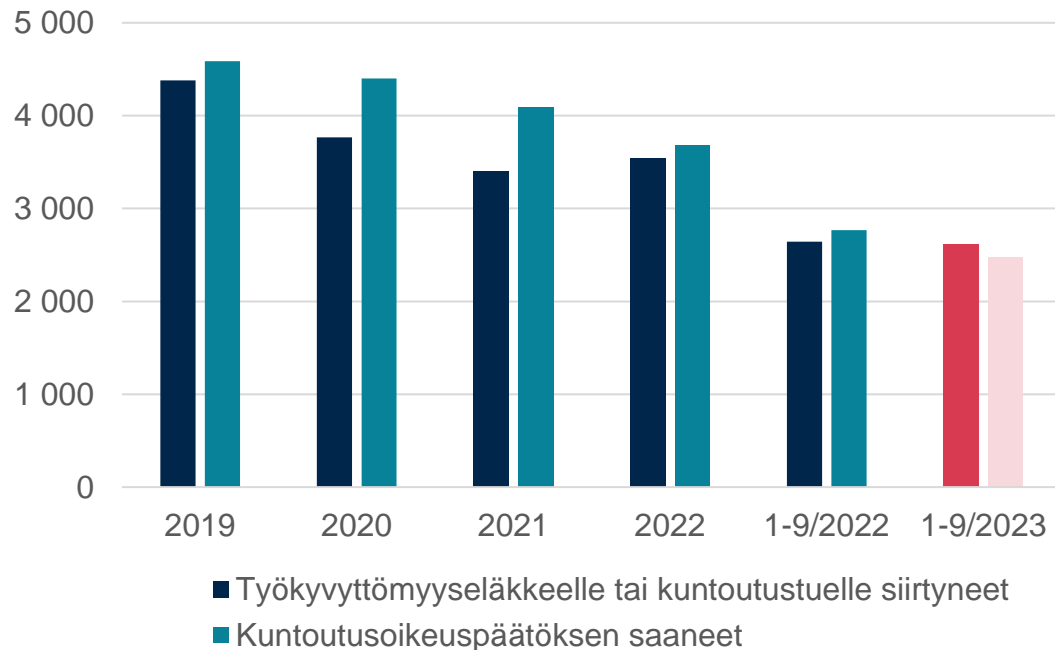
Työkykyriskin hallinta ja
kuntoutus

ILMARINEN

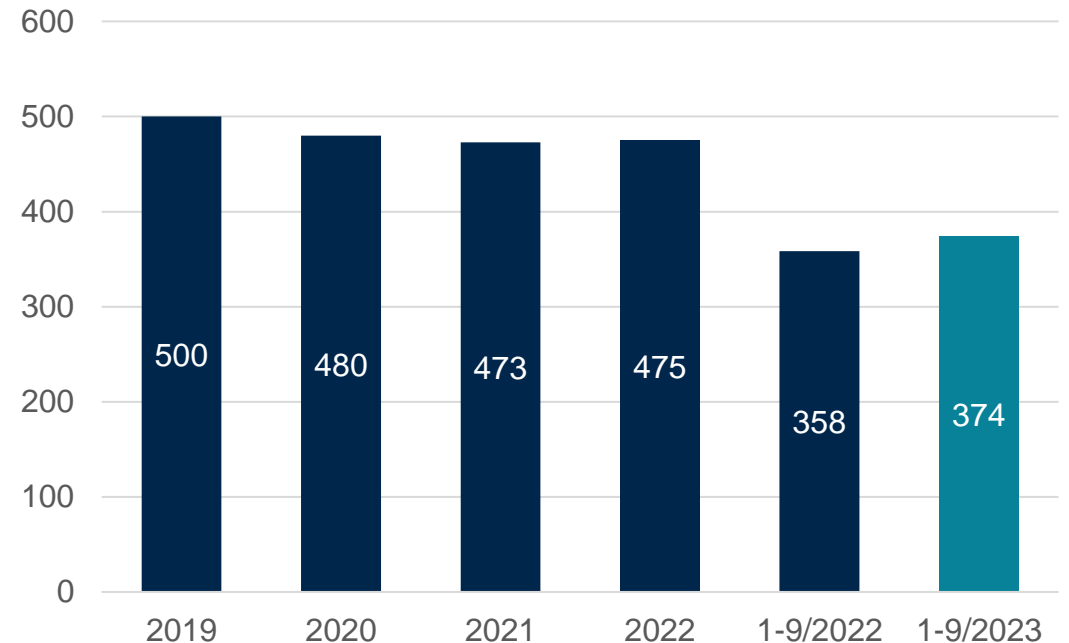
Työkyvyttömyysetuudelle siirtyi 2613 henkilöä eli 1 prosentti edellisvuotta vähemmän

Työkyvyttömyyseläkemeno nousi 16 milj. euroa johtuen mm. aiemmin myönnettyjen eläkkeiden menon kehityksestä.

Kuntoutusoikeuspäätökset ja työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet

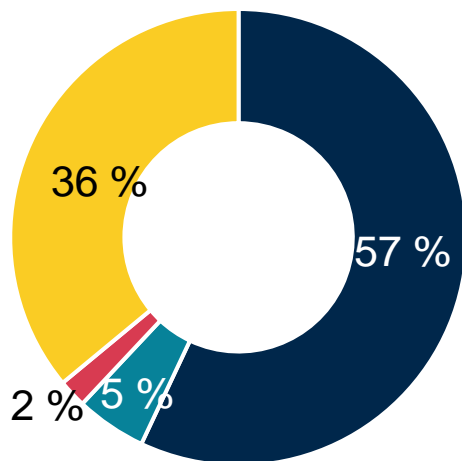

Työkyvyttömyyseläkemeno, milj. €

Työkykyhankkeita toteutettiin 1 382 kappaletta, ja niiden piirissä oli 119 740 työntekijää

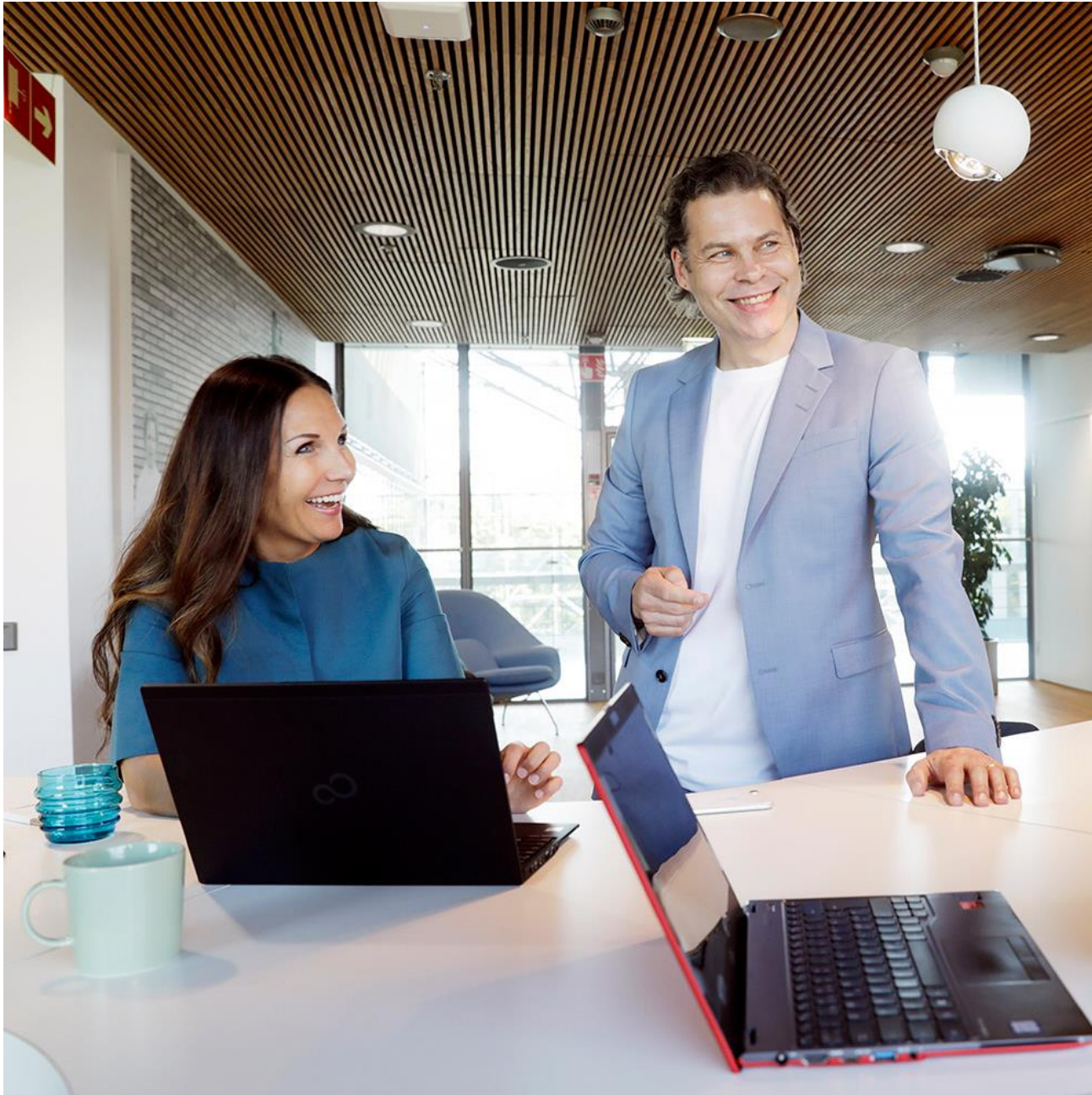
Työkykyhankkeiden teemat ja asiakastyytyväisyys, tammi–syyskuu 2023

- Työkykyjohtaminen toimintamallien ja osaamisen kehittäminen
- Työn psyykkisten ja fyysisten kuormitustekijöiden hallinta
- Työkykyä tukeva työyhteisö
- Esihenkilöiden työkykyjohtamisen osaamisen kehittäminen

**Työkykypalvelujen
NPS 77 (1-9/2023)**

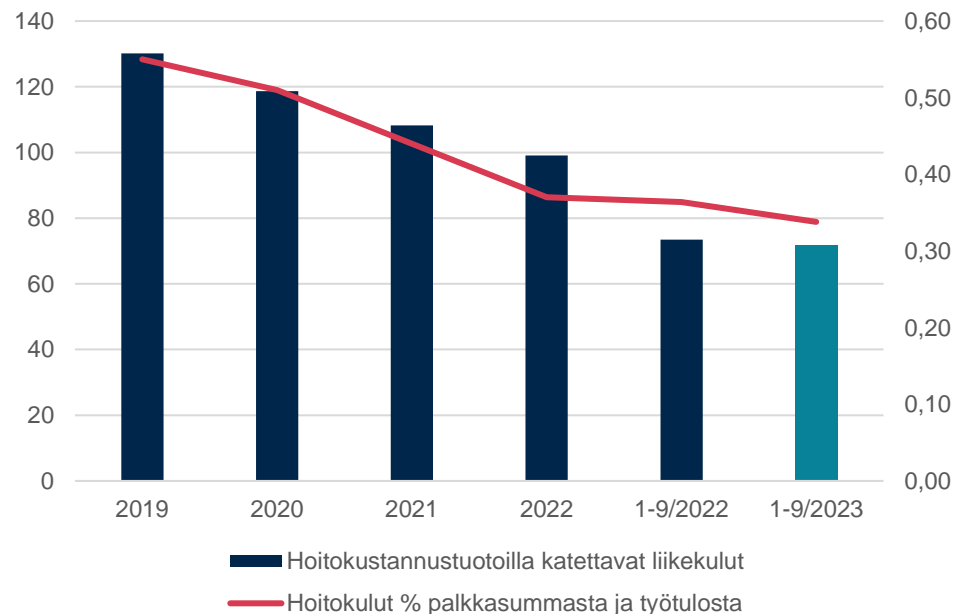
Kustannustehokas toiminta

Liikekulut ja henkilöstö

ILMARINEN

Hoitokulut alenivat 2 prosentilla 72 milj. euroon ja olivat 0,34 prosenttia palkkasummasta

Kokonaisliikekulut, hoitokulut ja hoitokulut palkkasummasta 2019–2023 *) **)

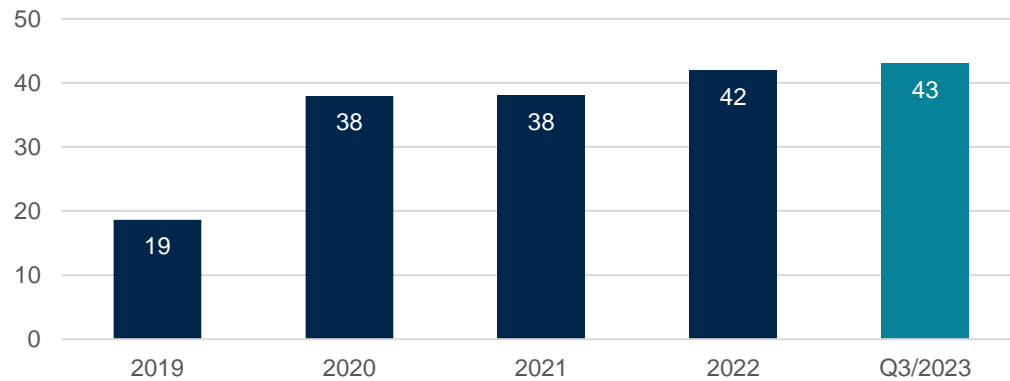
Milj. euroa	1-9/2023	1-9/2022	2022	2021	2020	2019
Kokonaisliikekulut, milj. €	110	107	151	157	158	175
Hoitokustannustuotoilla katettavat liikekulut, milj. €	72	73	99	108	119	130
Hoitokulut % palkkasummasta **)	0,34	0,36	0,37	0,44	0,51	0,55
Hoitokulut per eläkkeensaajat ja vakuutetut, €	62	64	87	96	109	114

*) Liikekulut ja hoitokulut on esitetty yllä ilman vuoden 2021 tilinpäätöksessä tehtyä kertaluontoista aineettomien hyödykkeiden 18,2 milj. euron alaskirjausta

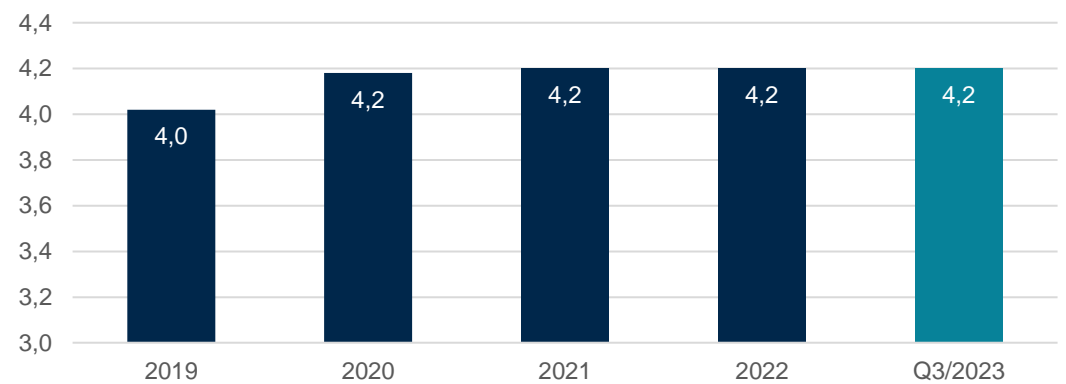
**) Palkkasumma on TyEL-palkkasumman ja YEL-työtulon yhteismäärä

Henkilöstön työvire säilyi erinomaisella tasolla 4,2, sairauspoissaolojen määrä laskussa

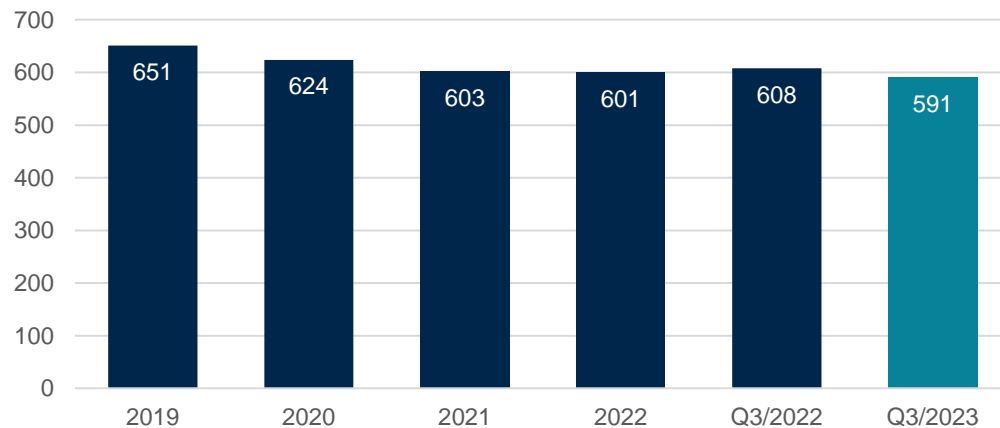
Henkilöstön suositteluaste (eNPS)

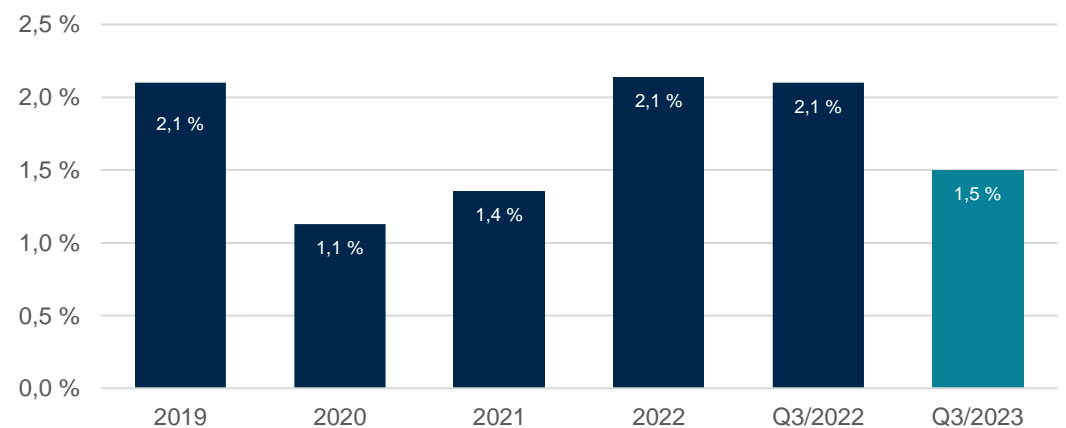
Henkilöstön keskimääräinen Työvire (1–5)

Keskimääräinen henkilömäärä (HTV)

Sairauspoissaoloina menetetty työaika

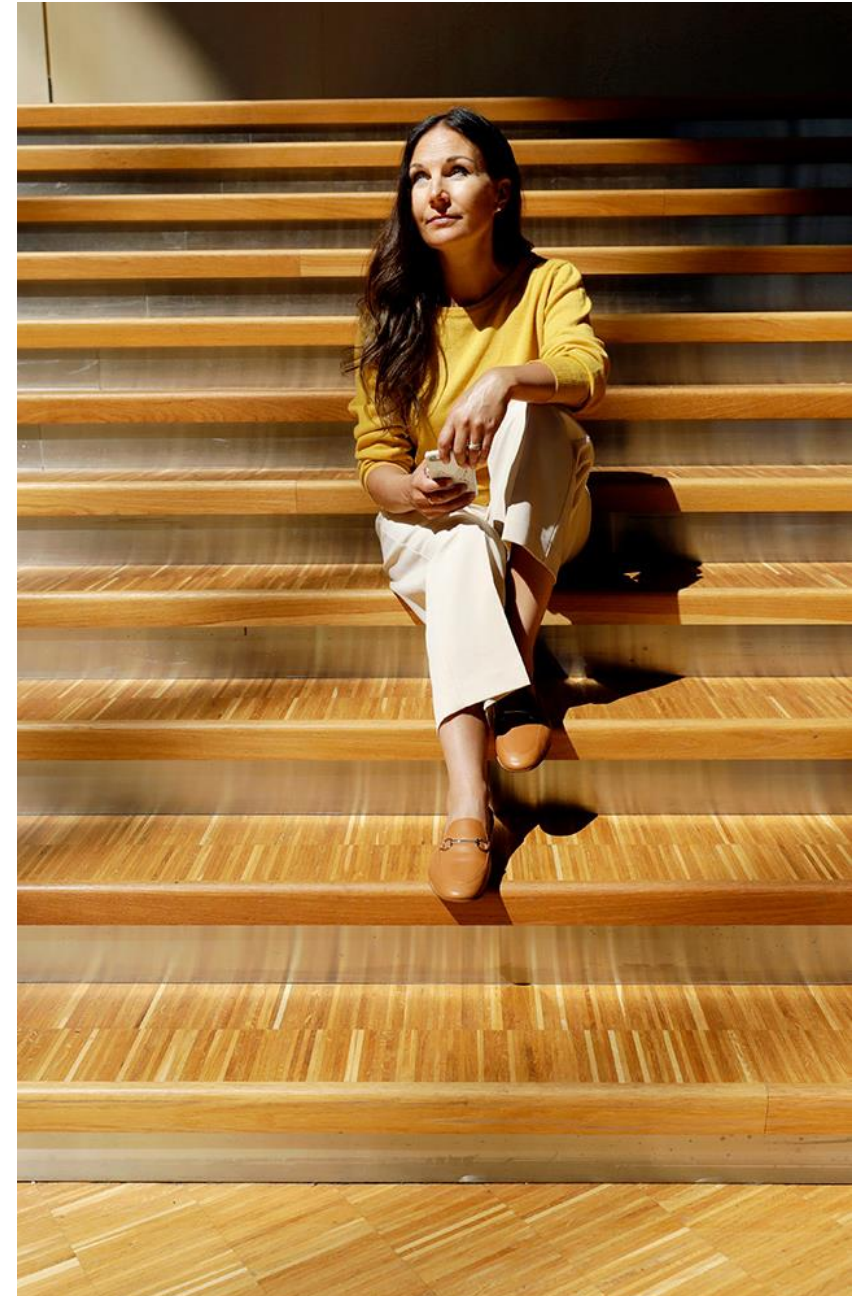
**Tuottavasti,
turvaavasti ja
vastuullisesti**

Sijoitustoiminta

ILMARINEN

Keskeisiä havaintoja toimintaympäristöstä

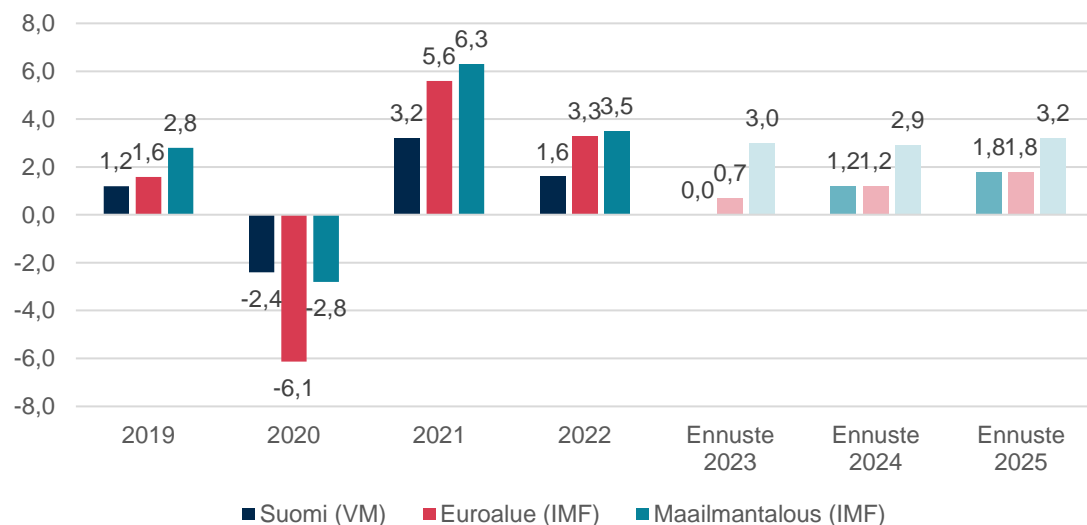
- Korkotason ja yleisen kustannustason nousu yhdistettynä kuluttajien luottamuksen heikkenemiseen on hidastanut talouskasvua kuluvan vuoden aikana. Kasvussa on ollut suuria toimiala- ja maakohtaisia eroja. Yhdysvalloissa talouskasvu ja työmarkkinat ovat alkuvuonna pysyneet odotettua vahvempina ja Euroopassa kasvu on ollut vaimeampaa. Suomessa talous kasvoi hieman alkuvuonna, mutta loppuvuoden näkymä on heikompi. Erityisesti kiinteistötoimialalla on jo haasteita.
- Inflaatio on hidastunut alkuvuonna. Kuluttajahintojen vuosimuutos oli syyskuussa euroalueella 4,3 prosenttia ja Yhdysvalloissa 3,7 prosenttia.
- Yhdysvalloissa osakemarkkinan (S&P 500 -indeksi) tuotto tammi–syyskuussa oli noin 13 prosenttia erityisesti suurimpien teknologiayrityksien positiivisen tuottokehityksen tukemana. Euroopassa EURO STOXX 50 -indeksin tammi–syyskuun tuotto oli myös 13 prosenttia.
- Helsingin pörssin koko kuluvan vuoden tuotto jäi noin seitsemän prosenttia negatiiviseksi.

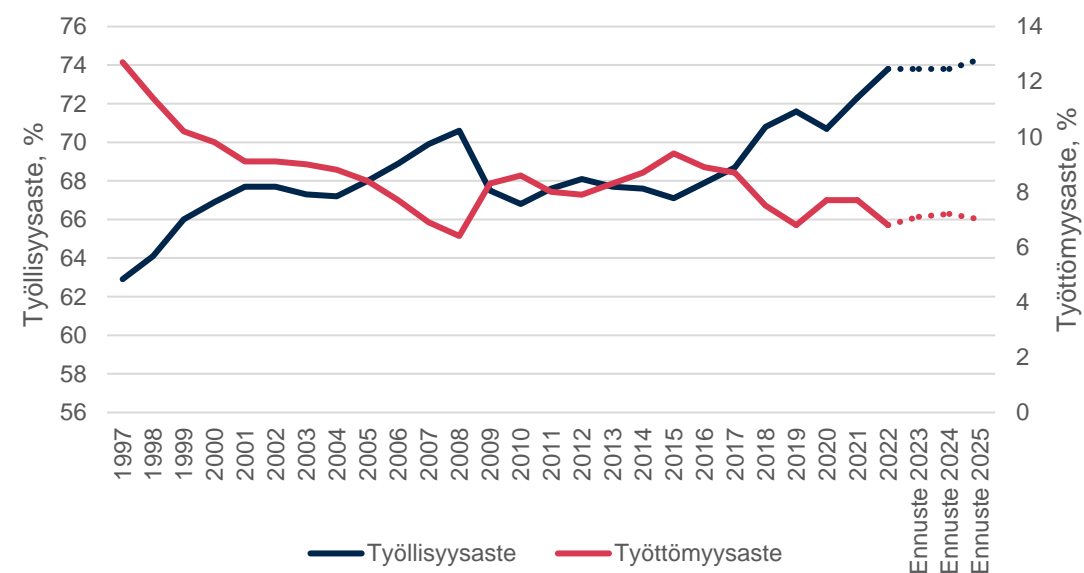

Globaali talouskasvuennuste 3,0 prosenttia vuodelle 2023, Suomen kasvuennuste 0,0 prosenttia

BKT kehitys, %

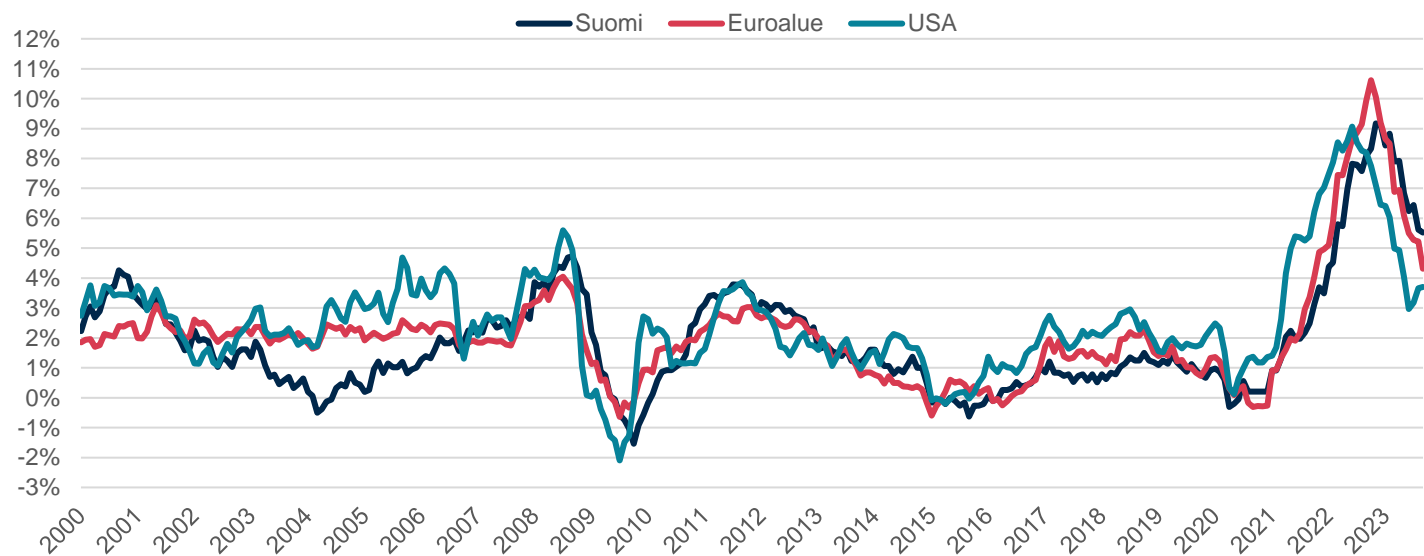
Suomen työllisyys- ja työttömyysasteen kehitys, %

Lähteet: Tilastokeskus, VM (9.10.2023), IMF (ennuste 10/2023)

Inflaatio on jatkanut hidastumista, mutta erityisesti pohjainflaatio on laskenut tavoiteltua hitaammin

Kuluttajahintojen vuosimuutos

- Yhdysvalloissa inflaatio oli syyskuussa 3,7 %, euroalueella 4,3 % ja Suomessa 5,5 %.
- Inflaatio on jatkanut hidastumista vuoden kolmannen neljänneksen aikana. Ruuan ja energian hintojen vaikutuksista puhdistettu pohjainflaatio on kuitenkin laskenut tavoiteltua hitaammin varsinkin palveluissa.
- Suomessa kuluttajahintojen nousua vuoden takaisesta hillitsi eniten sähkön, omakotitalokiinteistöjen ja osakehuoneistojen halpeneminen.

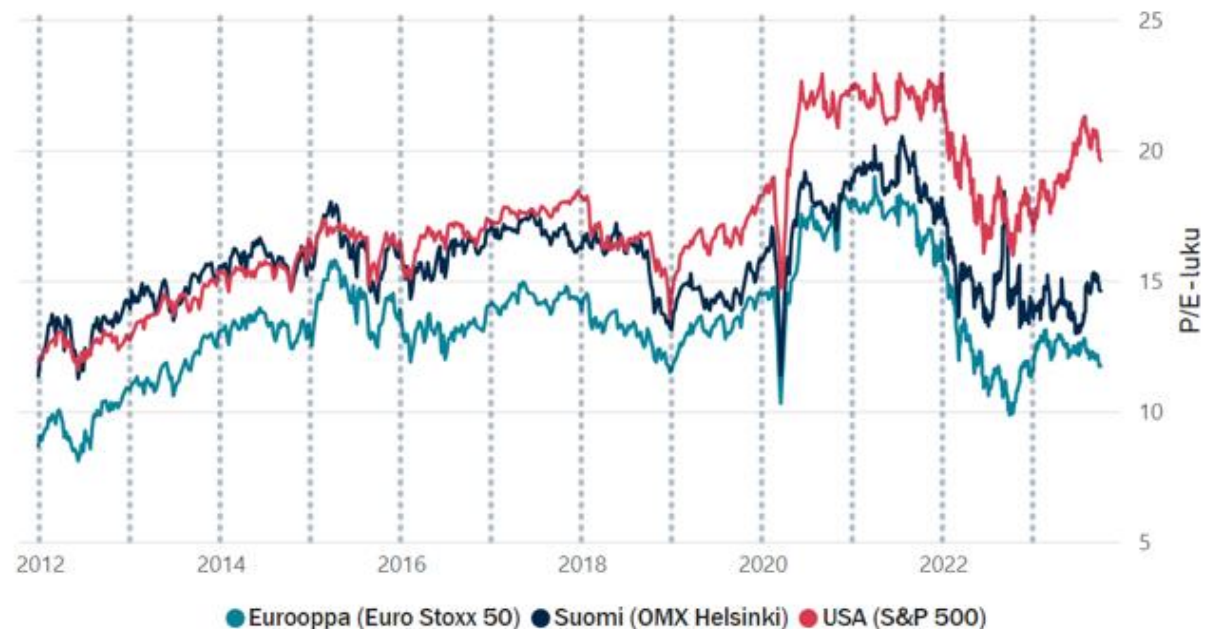
Pääomamarkkinoiden kehitys oli Suomessa heikkoa

- Osakekurssit nousivat Yhdysvalloissa ja Euro-alueella 13 prosenttia.
- Suomessa osakemarkkinoiden alkuvuoden tuotto jäi 7 prosenttia negatiiviseksi.

Osakemarkkinoiden tuottokehitys

Osakkeiden arvostustaso (P/E 12kk ennusteiden perusteella)

Keskeisten ohjauskorkojen nousu tasaantui kolmannen vuosineljänneksen aikana

Luottoriskimarginaalit olivat syyskuun lopussa vuoden alun tasolla

Korkojen kehitys

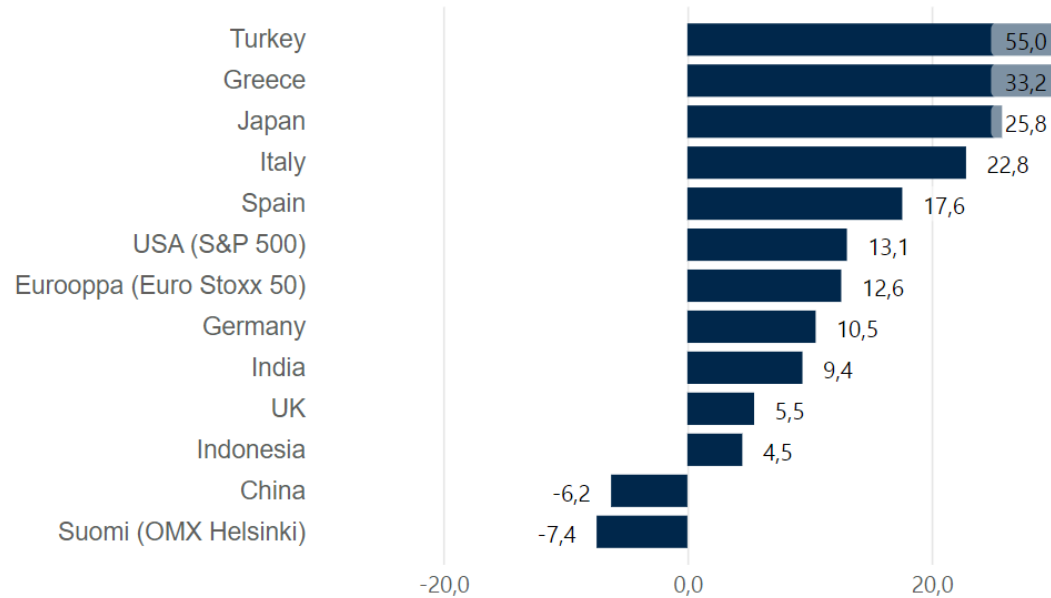

Luottoriskilisien kehitys

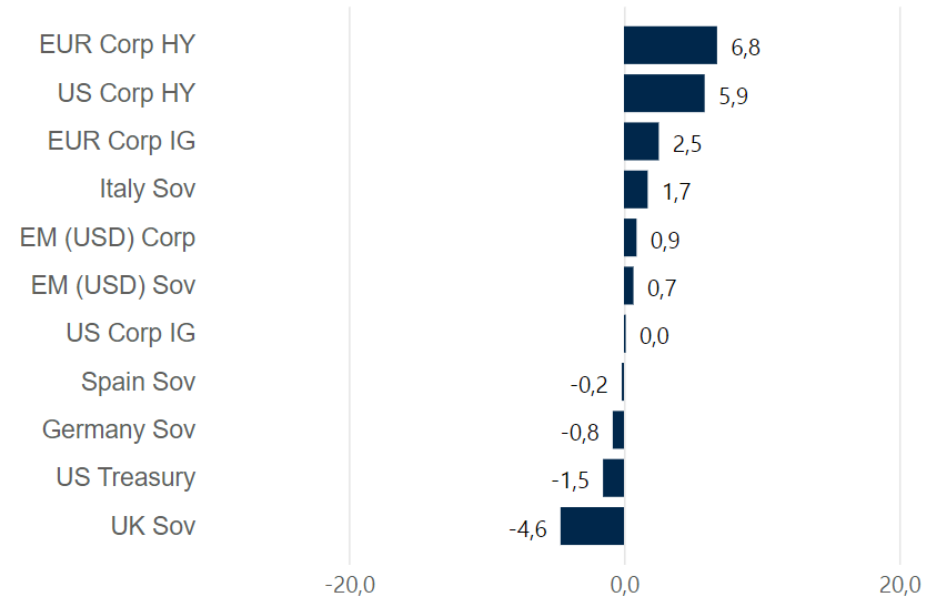

Markkinakehitys 30.9.2023

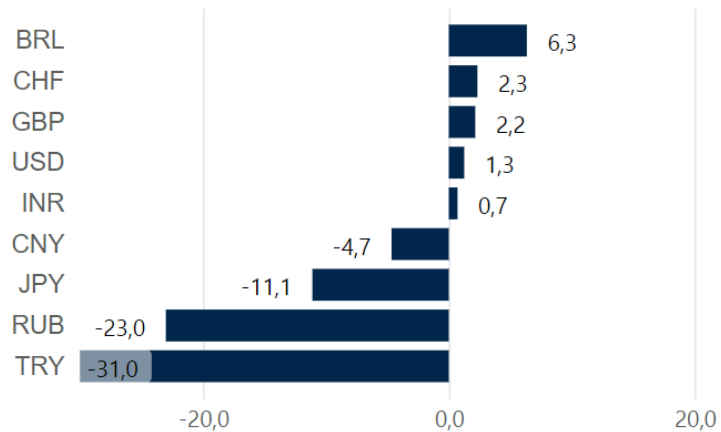
Osakkeet YTD %

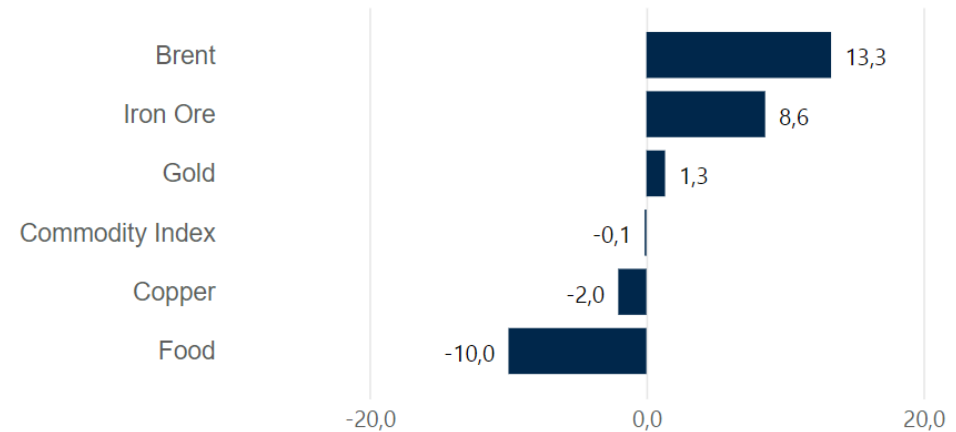
Korkomarkkinat YTD %

Valuutan muutos euroa vastaan YTD %

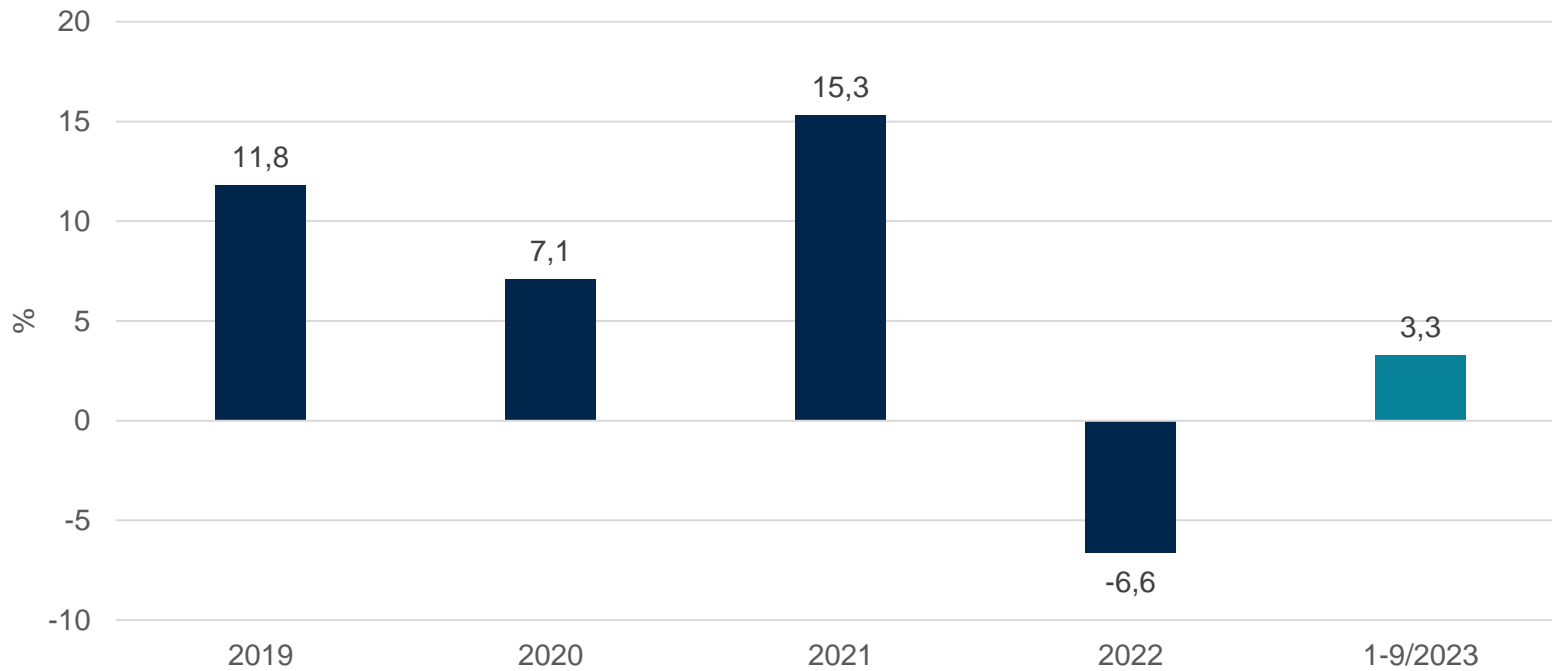
Hyödykkeet YTD %

Sijoitussalkun tuotto nousi 3,3 prosenttiin eli 1,9 mrd. euroon

Sijoitusten tuotot

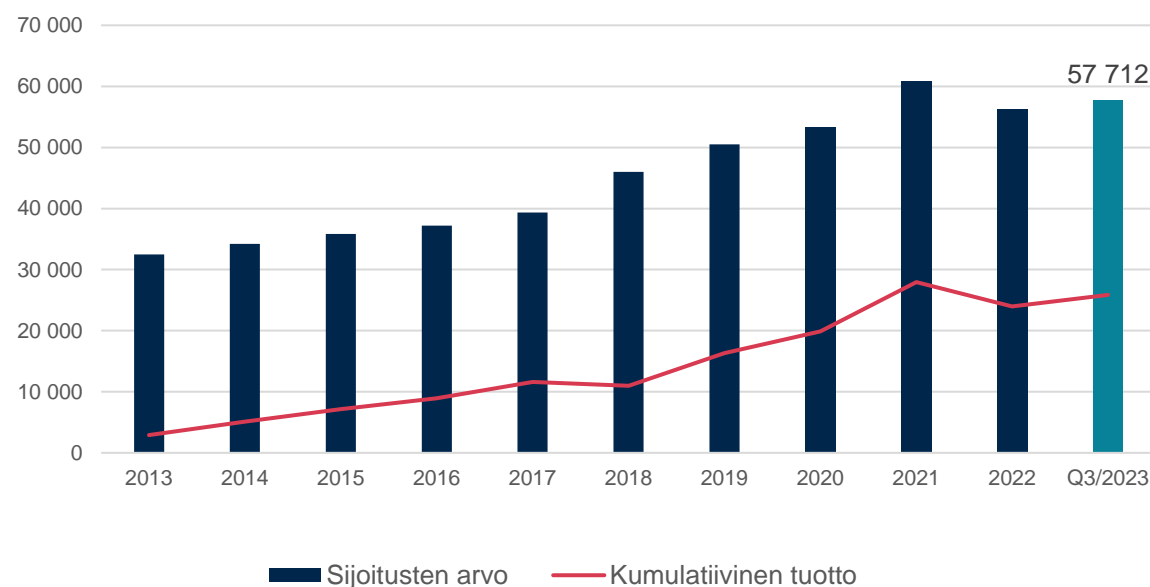

Sijoitusten keskimääräinen nimellistuotto 5 vuodelta 5,0 % ja reaalityttö 1,5 %

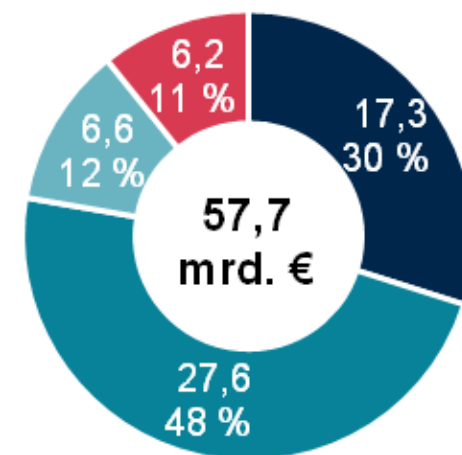
Sijoitusten arvo 57,7 miljardia euroa, pitkän aikavälin nimellistuotto vuodessa 5,7 prosenttia

Kumulatiivinen sijoitustuotto vuoden 2013 alusta 26 miljardia euroa

Sijoitusten arvo ja kumulatiivinen tuotto 2013–30.9.2023, milj. €

Sijoitusten jakauma, 30.9.2023

- Korkosijoitukset
- Osakesijoitukset
- Kiinteistösijoitukset
- Muut sijoitukset

Sijoitusten keskimääräinen nimellistuotto 10 vuodelta 5,6 % ja reaalityttö 3,5 %

Ilmarisen sijoitussalkun tuotto 3,3 prosenttia

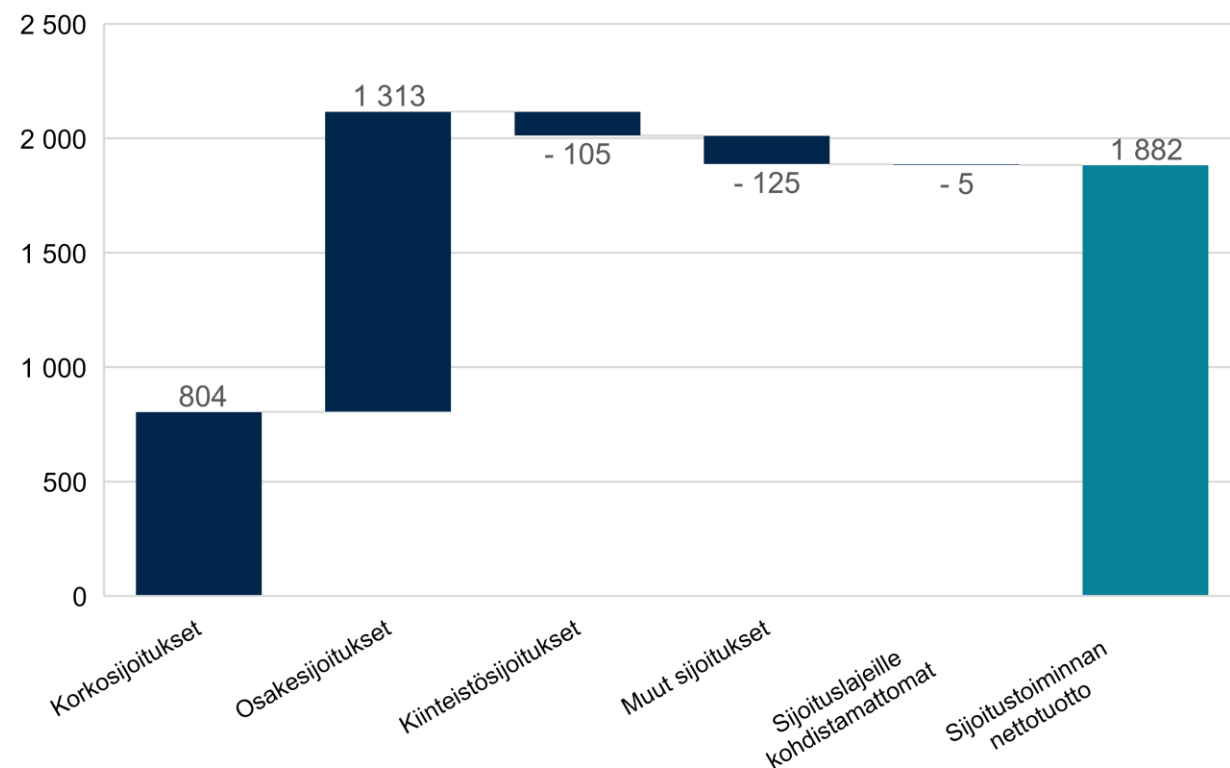
Ajureina osakemarkkinan suotuisa kehitys sekä korko- ja luottoriskisijoitukset. Kiinteistömarkkinan haasteet laskivat kiinteistösijoitusten tuottoja.

Tuotot tammi–syyskuu, prosenttia

Tuotto	1-9/2023	1-9/2022	2022
Sijoitustuotto	3,3	-8,0	-6,6
Korkosijoitukset	4,7	-5,7	-5,2
Osakesijoitukset	5,0	-12,8	-10,2
Kiinteistösijoitukset	-1,6	4,0	1,3
Muut sijoitukset	-2,0	-3,3	-1,1

Pitkän aikavälin sijoitustuotto (vuodesta 1997): nimellistuotto 5,7 % ja reaalityttö 3,7 %

Tuotot sijoituslajeittain, milj. €

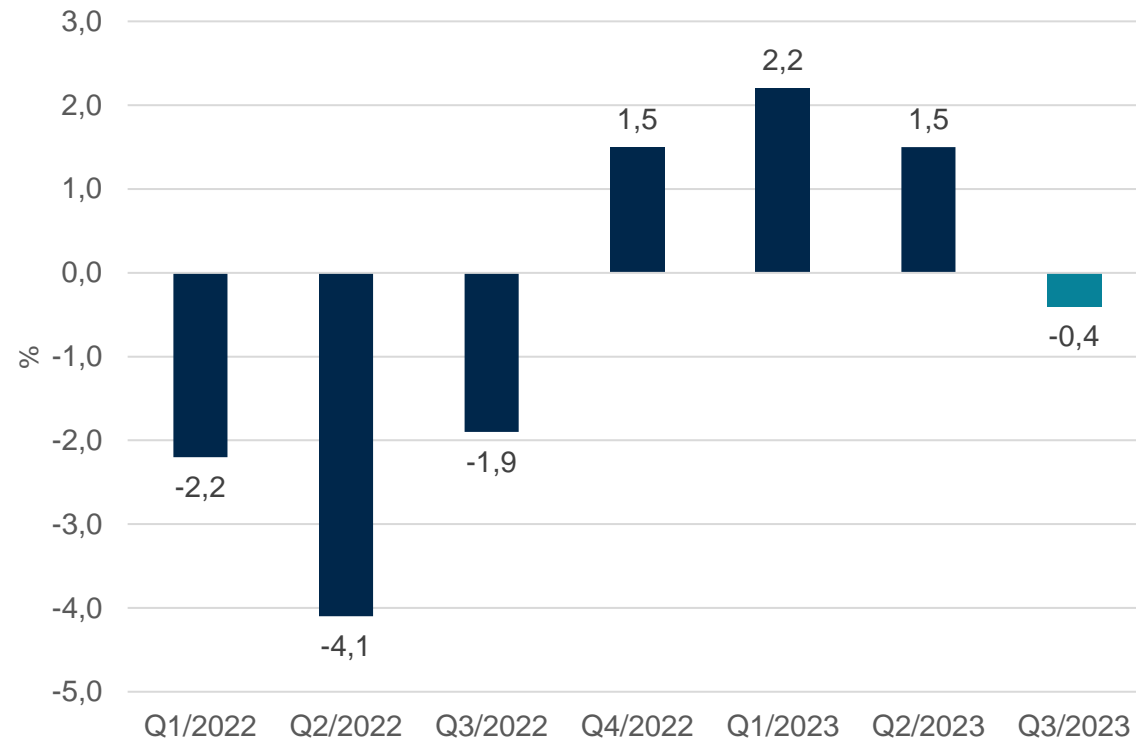

Kolmannen vuosineljänneksen sijoitustuotto oli -0,4 prosenttia eli 0,2 mrd. euroa negatiivinen

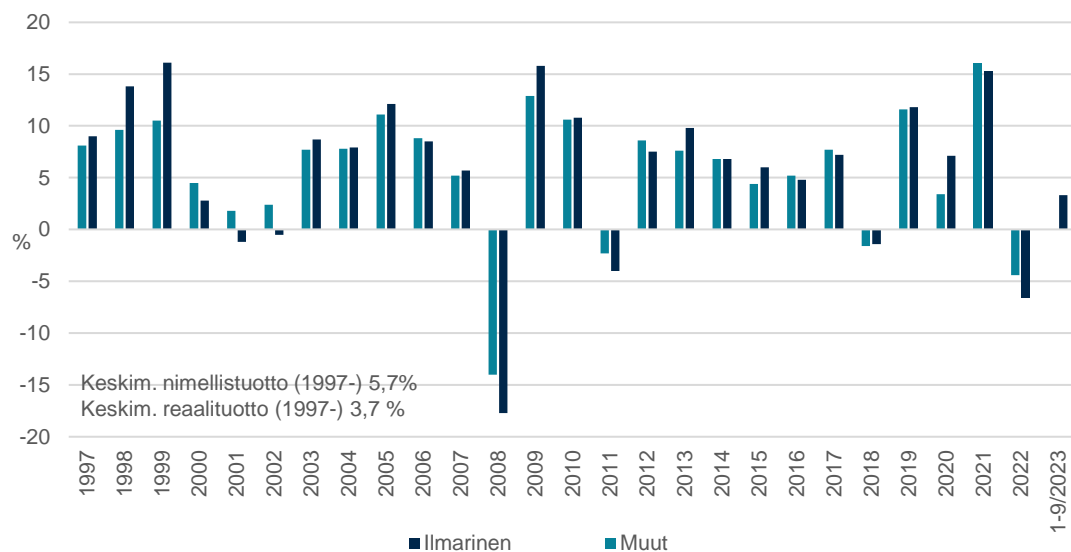
Korkotason nousu heijastui kiinteistösijoitusten tuottoihin, jotka kääntyivät negatiivisiksi.

Keskeisten ohjaukorkojen nostotahti tasaantui kolmannen vuosineljänneksen aikana.

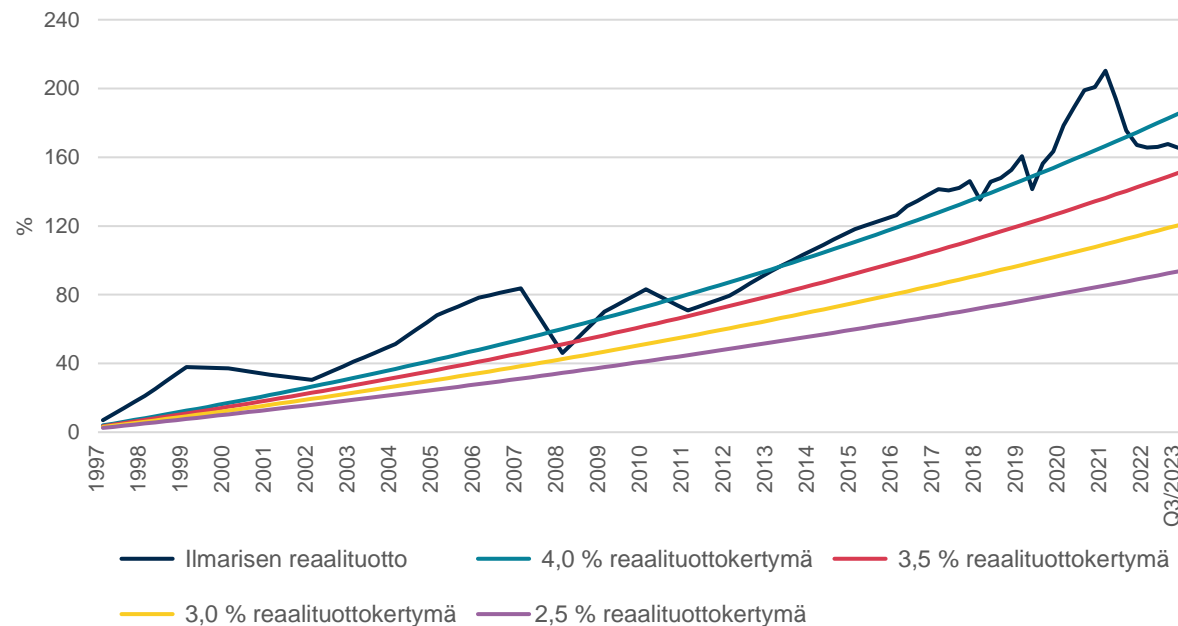

Pitkän aikavälin keskimääräinen nimellistuotto 5,7 prosenttia vuodessa eli 3,7 prosenttia reaalisesti

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo

Sijoitusten kumulatiivinen nettotuotto 1997–30.9.2023

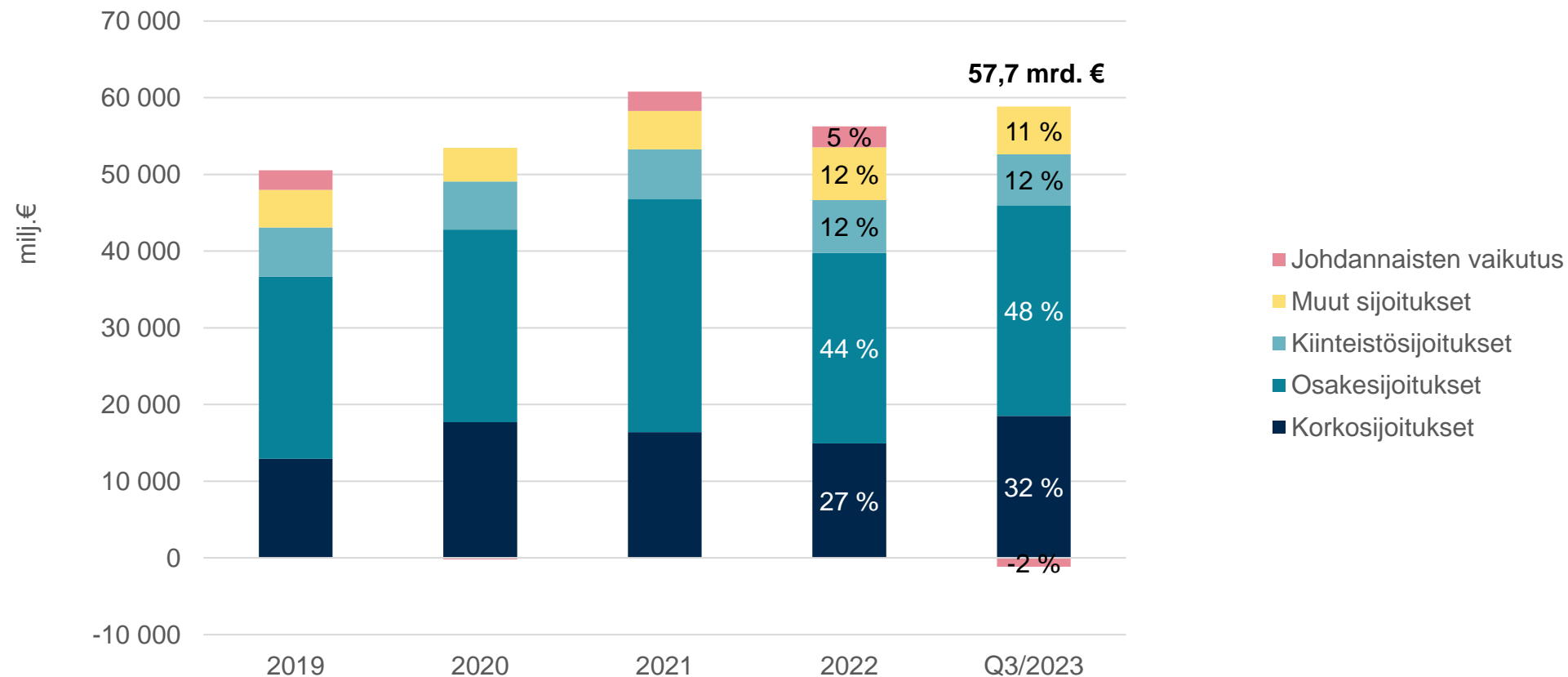
Pitkän aikavälin tuotot hyvällä tasolla

Eri markkinoiden keskituottoja

%	Ilmarinen	Suomalaiset osakkeet	Eurooppalaiset osakkeet	Euro valtionlainat	Euro yrityslainat
Q3/2023	-0,4	-3,9	-2,1	-2,5	0,3
2023	3,3	-6,6	8,5	-0,1	2,4
2022	-6,6	-12,7	-10,6	-18,4	-14,2
Keskituotto 5 vuodelta	5,0	4,0	5,9	-2,2	-1,2
Keskituotto 10 vuodelta	5,6	9,0	6,5	0,7	0,9
Keskituotto 20 vuodelta	5,4	9,7	6,8	2,5	2,6
Keskituotto vuodesta 1997	5,7	9,1	6,4	3,5	3,5
Reaalikeskituotto 5 vuodelta	1,5	0,6	2,4	-5,4	-4,4
Reaalikeskituotto 10 vuodelta	3,5	6,8	4,4	-1,3	-1,1
Reaalikeskituotto 20 vuodelta	3,4	7,6	4,8	0,6	0,7
Reaalikeskituotto vuodesta 1997	3,7	7,1	4,4	1,5	1,6

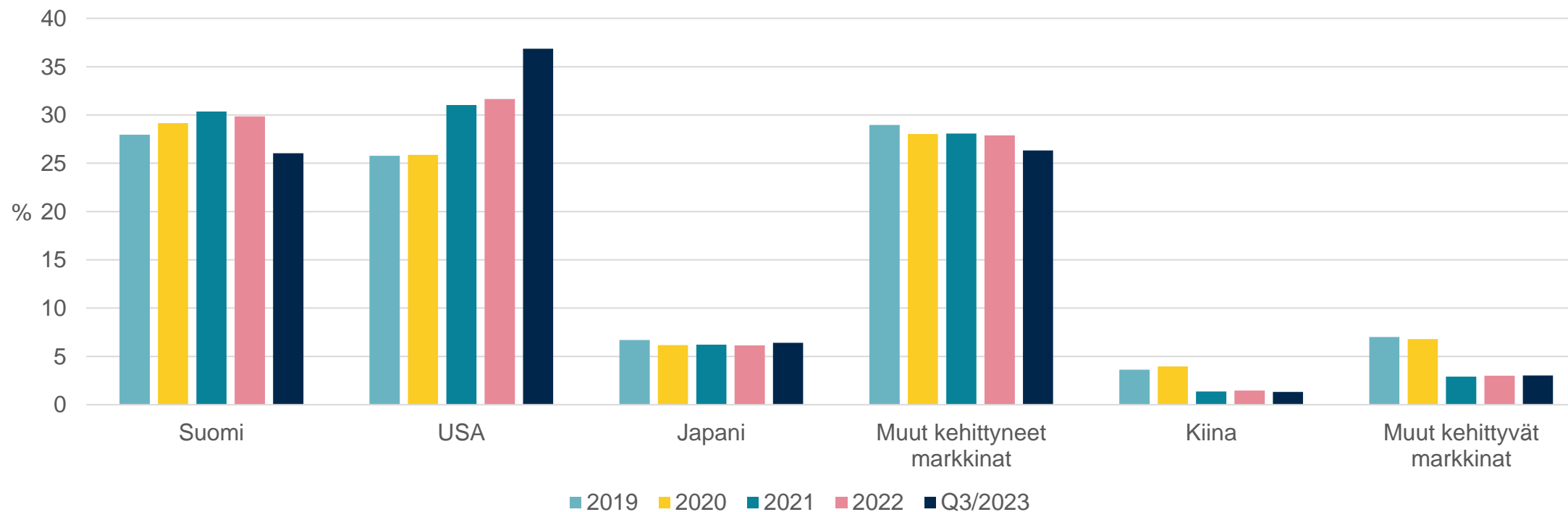
Osakesijoitusten osuus nousi 48 prosenttiin ja korkosijoitusten osuus 32 prosenttiin

Sijoitusten riskijakauma

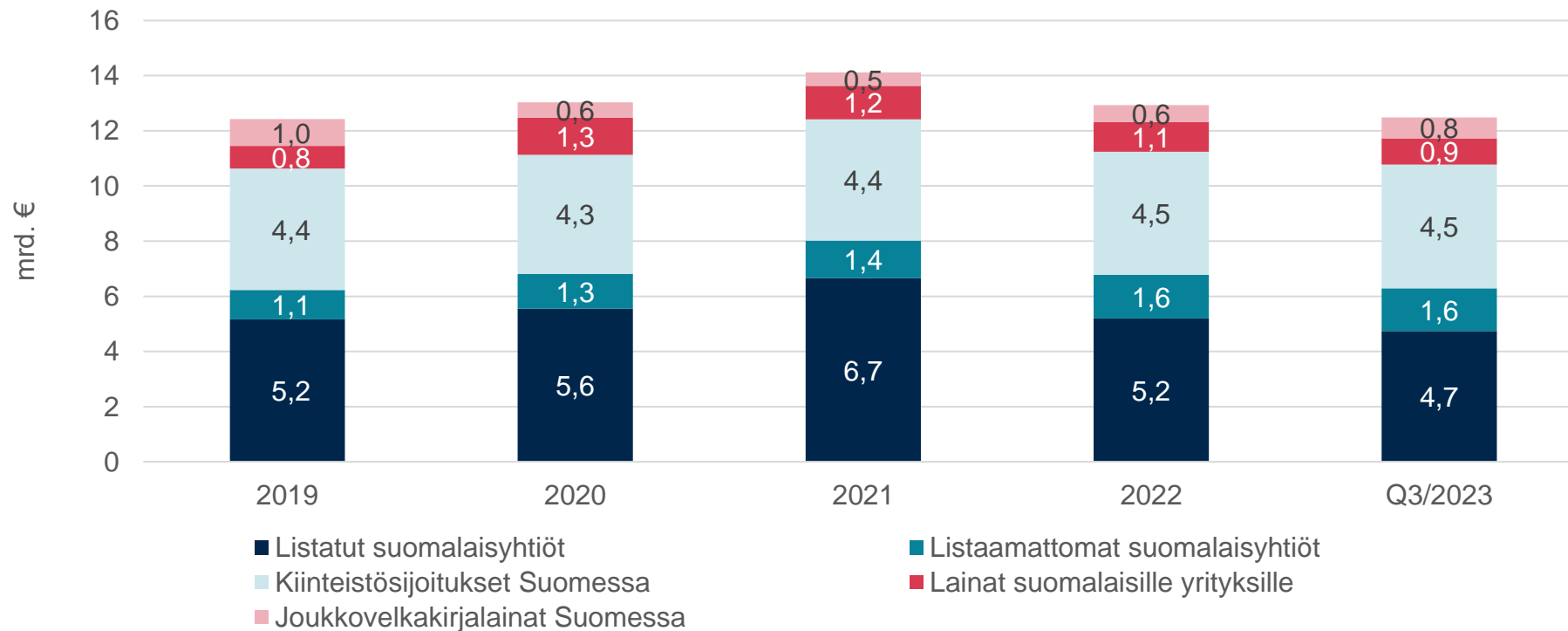
Kotimaisten listattujen osakesijoitusten osuus 26 prosenttia

Listattujen osakkeiden maantieteellinen jakauma

Ilmarisen sijoitukset Suomeen olivat 12,5 mrd. euroa eli 22 prosenttia sijoitussalkusta

Sijoitukset Suomeen 2019–30.9.2023, mrd. €

Omistus suomalaisissa pörssiyhtiöissä 4,7 mrd. euroa

Suurimmat kotimaiset listatut osakeomistukset

	Milj. €	30.9.2023	31.12.2022
↑	Nordea Bank Abp	321	306
↑	UPM-Kymmene Oyj	300	289
↑	Neste Oyj	293	285
↓	Nokia Oyj	259	286
↓	Sampo Oyj	257	310
↓	Kone Oyj	256	286
↓	Kesko Oyj	254	297
↓	Stora Enso Oyj	232	253
↓	Metso Oyj	229	236
↓	Fortum Oyj	225	275

	Omistusosuus, %	30.9.2023	31.12.2022
	Nurminen Logistics Oyj	14,9	14,9
	SRV Yhtiöt Oyj	11,4	11,4
↓	Digia Oyj	10,2	12,5
	Administer Oyj	8,7	8,7
	Solteq Oyj	8,5	8,5
	Kojamo Oyj	8,3	8,3
	Citycon Oyj	7,6	7,6
↑	Siili Solutions Oyj	7,5	7,4
	Glaston Oyj Abp	7,3	7,3
↑	Bioretec Oy	7,1	0,0

Yhteenveto tammi-syyskuun sijoitustuotoista

	Perusjakauma		Riskijakauma		Tuotto	Volatiliteetti
	milj. €	%	milj. €	%	%	
Korkosijoitukset	17 261	30	18 513	32	4,7	
Lainasaamiset	1 691	3	1 691	3	4,3	
Joukkovelkakirjalainat	15 126	26	17 470	30	5,1	5,8
Julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	5 590	10	5 793	10	1,5	
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	9 536	17	11 677	20	7,3	
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset (ml. sijoituksiin kohdistuvat saamiset ja velat)	443	1	-648	-1	1,2	
Osakesijoitukset	27 602	48	27 460	48	5,0	
Noteeratut osakkeet	18 191	32	18 049	31	5,5	13,9
Pääomasijoitukset	7 881	14	7 881	14	4,3	
Noteeraamattomat osakesijoitukset	1 530	3	1 530	3	3,4	
Kiinteistösijoitukset	6 640	12	6 640	12	-1,6	
Suorat kiinteistösijoitukset	5 931	10	5 931	10	-1,8	
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	709	1	709	1	0,4	
Muut sijoitukset	6 209	11	6 248	11	-2,0	
Hedge-rahastosijoitukset	5 060	9	5 060	9	2,9	7,3
Hyödykesijoitukset	3	0	-37	0	-	
Muut sijoitukset	1 146	2	1 225	2	-17,9	
Sijoitukset yhteensä	57 712	100	58 861	102	3,3	5,4
Johdannaisten vaikutus			-1 149	-2		
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	57 712		57 712	100		

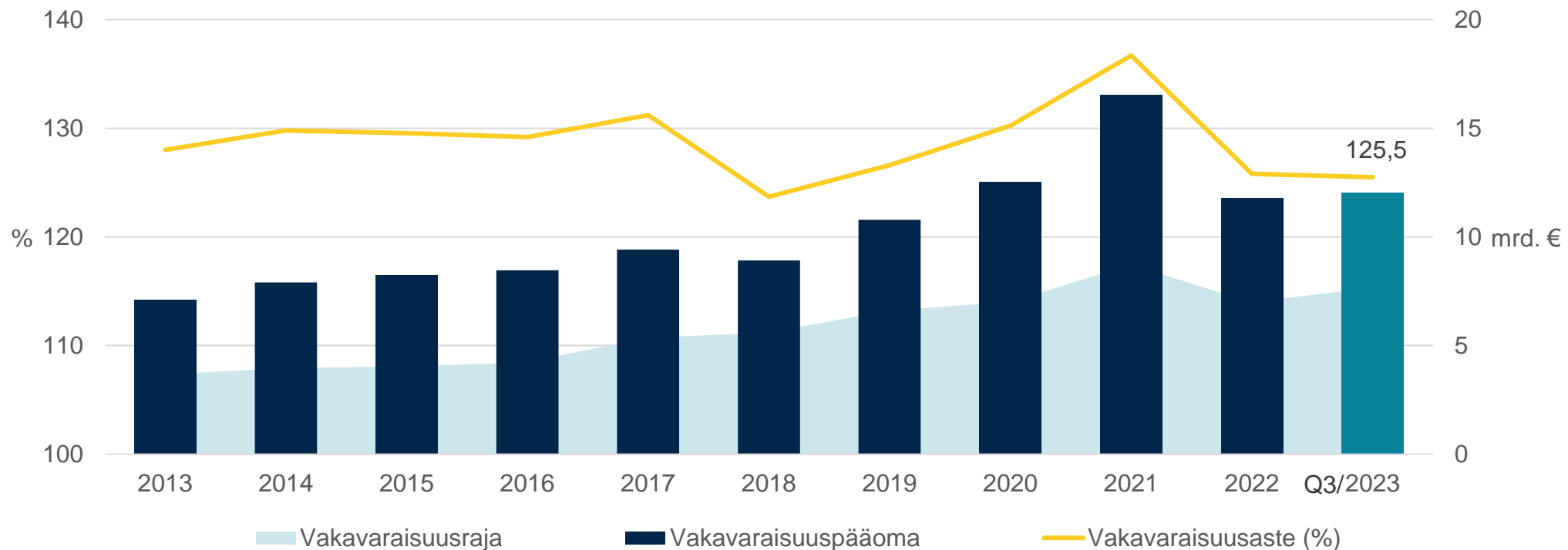
Joukkovelkakirjalainojen modifioitu duraatio on 3,7 vuotta

Avoin valuuttapositio on 24,1 % sijoitusten markkina-arvosta.

Kokonaistuottoprosentti sisältää sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut

Vakavaraisuuspääoma nousi 12,0 mrd. euroon ja vakavaraisuusaste laski 0,3 %-yksikköä 125,5 prosenttiin vakavaraisuusasetaman ollessa 1,6

Vakavaraisuuspääoma, vakavaraisuusaste ja vakavaraisuusraja 2013–30.9.2023

Tulevaisuuden näkymät ja ajankohtaista eläke- järjestelmästä

ILMARINEN

Tulevaisuuden näkymät

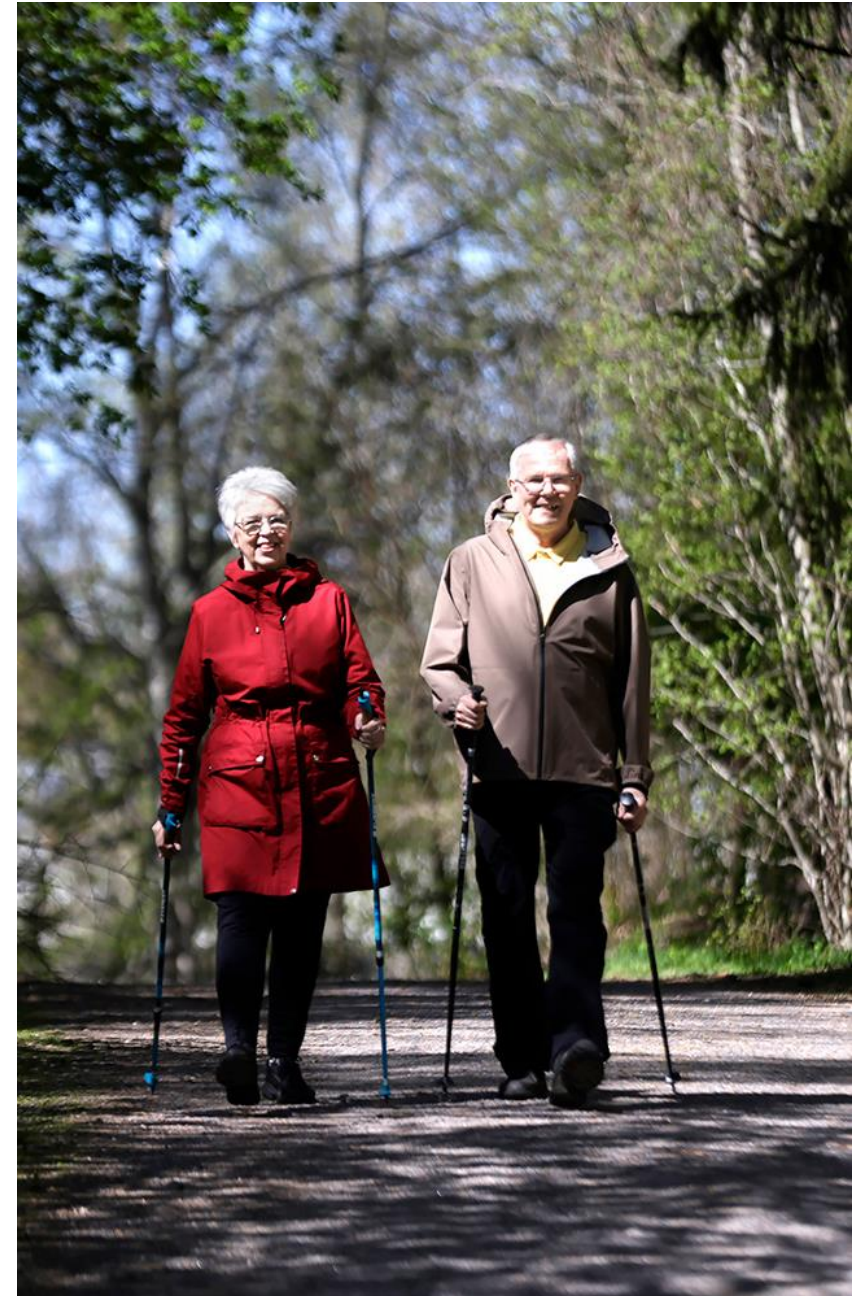
- Inflaation pitkittyminen ja kuluttajien ostovoiman heikkeneminen sekä geopoliittiset jännitteet varjostavat maailmantalouden kasvunäkymiä. Globaalin talouskasvun odotetaan hidastuvan tänä vuonna noin 3 prosenttiin ja Suomen talouden heikkenevän nollakasvuun ja ajautuvan taantumaan.
- Ilmarisen maksutulon odotetaan kasvavan palkkasummien kasvun myötä, mutta kasvuvauhdin odotetaan hidastuvan edellisvuodesta.
- Inflaatiopaineiden odotettua pidempi kesto ja sitä seuraava pitkittynyt, entistä kireämpi rahapolitiikka ovat geopoliittisten jännitteiden ohella keskeisiä riskitekijöitä talouskasvulle ja pääomamarkkinoille. Lisäksi yritysten tulospöytä näkymien heikkeneminen aiheuttaa epävarmuutta markkinoilla.
- Keskeiset Ilmarisen toimintaan ja työeläkejärjestelmään vaikuttavat riskit liittyvät työllisyyden ja palkkasumman kehitykseen, työkyvyttömyyseläkealkavuuden muutoksiin, sijoitusmarkkinoiden epävarmuuteen sekä väestörakenteen kehitykseen ja poikkeuksellisen alhaiseen syntyvyyteen.

Ajankohtaista eläkejärjestelmästä

- Vuoden 2023 alussa työeläkkeisiin tehtiin poikkeuksellisen suuri 6,8 prosentin indeksikorotus, mikä johti eläkehakemusten tulvaan. Vuoden 2024 alusta eläkkeitä korotetaan 5,7 prosenttia.
- Työeläkevakuutusmaksuun sisältyvä hoitokustannusosa muuttui vuoden 2023 alusta yhtiökohtaiseksi. Kullakin työeläkeyhtiöllä on hoitokustannusosalle omat maksuperusteensa.
- Vuoden 2023 alusta tuli voimaan laki yrittäjien työtulon määrittelyn tarkennuksista ja voimassa olevien vakuutusten työtulojen tasojen tarkistamisesta. Ilmarisessa tämän vuoden tarkistukset ovat loppusuoralla.
- Hallitus valmistelee työeläkepolitiikkaa koskevat asiat keskeisten työmarkkinajärjestöjen kanssa kolmikantaisesti tammikuuhun 2025 mennessä.
- Suomalaisten luottamus eläkejärjestelmään on säilynyt korkealla tasolla, kertoo Eläketurvakeskuksen Eläkebarometri 2023.

ILMARINEN

Parempaa työelämää

[Ilmarinen.fi](https://www.ilmarinen.fi)

